

DEMOKRATI OG MYNDIGGJØRING I NORGE PÅ 1800-TALLET

Protagonister og antagonister

Sammendrag

To undervisningstilnæringer som søker å løfte fram
aktørenes rolle for å demokratisere Norge.
Oppleggene er to ulike varianter over samme tema.

Ingeborg Øvern, Gyrid Jerve,
Andreas Bagås Lien og Karsten Korbøl

Opplegg 1: Historie og fortellinger om myndiggjøring

Av Ingeborg Øvern og Karsten Korbøl

Introduksjon: 1800-tallet liker vi å betegne som demokratiets framvekst. Flere fikk stemmerett og kunne med det bli fullverdige deltakere i demokratiske beslutninger. Men det som for oss kan se ut som en rett vei til større inkludering og myndiggjøring av mennesker, var kanskje ikke så enkel og uproblematisk som det i ettertid kan se ut som. Enkelte måtte stå opp og kjempe for seg og sin gruppes myndiggjøring for å kunne kreve sin rettmessige plass i samfunnet. Mange av dem møtte også stor motstand.

De overordnede spørsmålene dette undervisningsopplegget skal forsøke å besvare er:

- Hva og hvem kjempet de for?
- Hva og hvem kjempet de imot?
- Hvem var deres fremste motstandere?

Gjennomføring: Klassen deles i tre. Hver gruppe jobber med hver sin case.

Nye grupper – en representant for hver case. Presenterer sine caser. Sammen forsøker de å se likheter og forskjeller mellom dem.

«Case Hans» (Hans Nielsen Hauge)

Hva var hans viktigste kampsaker?	
Hvordan gikk han fram?	
Hva gjorde han for å myndiggjøre sine folk?	
Vant han fram med noe?	
Hadde han noen alliansepartnere i kampen?	
Hvem var hans fremste motstandere? (Kan være konkrete personer, men også tenkemåter i tida).	
Hvorfor syntes de Hans Nielsen Hauge var et problem?	
Tenk deg Hans Nielsen Hauge som datidens influenser, hva ville vært hans slagord?	

Case: «Marcus» (Marcus Thrane)

Hva var hans viktigste kampsaker?	
Hvordan gikk han fram?	
Hva gjorde han for å myndiggjøre sine folk?	
Vant han fram med noe?	
Hadde han noen alliansepartnere i kampen?	
Hvem var hans fremste motstandere? (Kan være konkrete personer, men også tenkemåter i tida).	
Hvorfor syntes de Marcus Thrane var et problem?	
Tenk deg Marcus Thrane som datidens influenser, hva ville vært hans slagord?	

Case: «Gina» (Gina Krogh)

Hva var hennes viktigste kampsaker?	
Hvordan gikk hun fram?	
Hva gjorde hun for å myndiggjøre sine folk?	
Vant hun fram med noe?	
Hadde hun noen alliansepartnere i kampen?	
Hvem var hennes fremste motstandere? (Kan være konkrete personer, men også tenkemåter i tida).	
Hvorfor syntes de Gina Krogh var et problem?	
Tenk deg Gina Krogh som datidens influenser, hva ville vært hans slagord?	

Har «Case Hans», «Case Marcus» og «Case Gina» noe til felles?

Presenter for hverandre og fyll inn tabellen med stikkord

	Case Hans	Case Marcus	Case Gina
Viktigste kampsaker			
Framgangsmåter			
Kampens frukter			
Motstandere			
Motstandernes holdninger og oppfatninger			

TREKK SLUTNINGER I FELLESSKAP

Fantes det likheter i kampene de førte?	
Fantes det likheter med tanke på motstandere?	
Fantes det likheter / forskjeller med tanke på hva de oppnådde?	

**Gina, Marcus, Hans var datidens ”influensere”.
Lag en post på Instagram der de gir sine 3 beste råd.**

- 1.
- 2.
- 3.

Opplegg 2: Demokratiseringens protagonister og antagonister i Norge på 1800-tallet

Gyrid Jerve og Andreas Bagås Lien (Oslo katedralskole)

Du skal være personen du får tildelt under. Vi befinner oss i Kristiania i 1899, men i en parallell virkelighet der mennesker som ikke levde samtidig møtes og ser tilbake på utviklingen av demokrati og styreformer i århundret som straks er tilbakelagt. Fyll ut rollekortet ditt, skriv det ut og lim det også inn i oppgaven i OneNote. Opplegget avsluttes med kafè-samtale.

Rollekort

Navn og leveår:

Litt om sosial bakgrunn (klasse, utdanningsbakgrunn o.l.)

Hva er dine største sorger og gleder i livet?

Hva slags rolle spilte du i diskusjoner og kamp om demokrati og rettigheter i Norge på 1800-tallet? Hva var ditt bidrag i den ene eller andre retningen? Gi eksempler.

Var du en demokratiseringens protagonist eller antagonist?

Personer

Hans Nielsen Hauge:

Eilert Sundt:

Camilla Collett:

Alexander Kielland:

Henrik Ibsen:

Bjørnstjerne Bjørnson:

Henrik Wergeland:

Aslak Hætta:

Hans Jæger:

Marcus Thrane:

Oda Lasson:

Cecilie Thoresen:

Gina Krog:

Betzy Kjedsberg:

Fredrikke Marie Qvam:

Ivar Aasen:

Knud Knudsen:

Søren Jaabæk:

Johan Sverdrup:

Christian August Selmer:

Oscar 2:

Hagbard Emanuel Berner:

Severin Løvenskiold:

Fredrik Stang:

Nordahl Rolfsen:

Elias Blix:

Arne Garborg:

Christian Holtermann Knudsen:

Amandus Schibsted:

Amalie Skram: